

บทคัดย่อ

T139082

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อหาเกณฑ์การออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในที่อยู่อาศัย อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วต่อโครงสร้างประชากร ครอบครัว และวิถีชีวิตในสังคมไทยทำให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ โดยเน้นความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ปัจจัยคือ ปัจจัยอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงด้านกายภาพของผู้สูงอายุ และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ

การศึกษามี 2 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นสมาชิกสมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยฯ มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 500 คน ด้วยการตอบแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์ผลทางสถิติในเชิงปริมาณ เพื่อสรุปผลประเภทของพื้นที่ใช้งาน ที่มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมและพฤติกรรมของผู้สูงอายุภายในที่อยู่อาศัย และ ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกจากขั้นตอนที่ 1 จำนวน 30 คน ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและสังเกตการณ์ โดยใช้การวิเคราะห์ผลทางสถิติในเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์ผลเชิงคุณภาพ เพื่อเสนอแนะเกณฑ์ในการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในที่อยู่อาศัย ที่เหมาะสมต่อผู้สูงอายุ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่มีปัญหาด้านกายภาพเกี่ยวกับสายตาและการทรงตัวไม่ดี โดยผู้สูงอายุส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในบ้านเดี่ยว และกิจกรรมในชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ คือ การนั่งเล่น / นอนเล่นและดูโทรทัศน์ ภายในพื้นที่นั่งเล่นมากที่สุด (พื้นที่นั่งเล่นมีขนาดร้อยละ 10 ของพื้นที่ที่อยู่อาศัย) โดยมีพฤติกรรมส่วนใหญ่คือ การนั่งหรือนอนบนพื้น , บนเตียงหรือเตียง และบริเวณชุดรับแขก

ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในพื้นที่นั่งเล่นมีลักษณะที่ตั้งอยู่ในบริเวณที่มีอากาศปลอดโปร่ง ใกล้เคียงธรรมชาติ มีต้นไม้และหญ้าคลุมดิน เพื่อลดความชื้นของแสง สามารถเข้าถึงได้สะดวกจากภายนอก เส้นทางสัญจรภายในเป็นแนวราบ พื้นที่เปิดโล่งภายในต่อเนื่องกัน

มีสิ่งอำนวยความสะดวก และมีขนาดพื้นที่เพียงพอตามความต้องการใช้งานในชีวิตประจำวัน
สำหรับผู้สูงอายุ

เครื่องเรือน ประกอบด้วย ชุดรับแขก , ชุดสำหรับพักผ่อน , ชุดทำงาน , ชุดสำหรับวาง
และเก็บของ เครื่องเรือนที่มีความสำคัญ เป็นประธานของพื้นที่นั่งเล่น และเป็นเครื่องเรือนที่
ผู้สูงอายุใช้งานในชีวิตประจำวันคือ ชุดรับแขกและชุดพักผ่อน มีอุปกรณ์ประกอบการใช้สอยคือ
หมอนอิงหรือหมอนหนุน , เบาะรองนั่ง , พรมชั้นปูพื้น และเครื่องใช้ไฟฟ้า ประกอบด้วย พัดลมตั้ง
พื้นหรือตั้งโต๊ะ , โทรทัศน์และเครื่องเสียง การจัดวางชุดรับแขก มี 3 แบบ คือ จัดวางแบบตัวแอล
, จัดวางแบบแถวเดียว และจัดวางแบบตัวยู โดยจัดวางชุดรับแขกชิดผนังด้านใดด้านหนึ่ง ให้
ประธานของชุดรับแขกหันหน้าไปด้านที่มีตู้ หรือชั้นวางโทรทัศน์ตั้งอยู่ และวางตำแหน่งเครื่องเรือน
ที่ผู้สูงอายุใช้เป็นประจำ ให้สามารถมองเห็นภายในพื้นที่นั่งเล่นได้ทั่วถึง และมองเห็นบริเวณรั้ว
หน้าบ้านได้สะดวก

สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงในการออกแบบคือ ความมั่นคงปลอดภัยในการใช้งาน และสามารถตอบสนองความต้องการทั้งทางกายภาพและทางสังคม รวมถึงความสวยงามและ
บรรยากาศ ด้วยการตกแต่งรูปภาพต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ว่า ความพึงพอใจ
ต่อสภาพแวดล้อมกายภาพภายในที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ ขึ้นอยู่กับลักษณะการดำรงชีวิต และ
ลักษณะทางสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความ
ปลอดภัย , ความสะดวกสบายในการอยู่อาศัย และสามารถตอบสนองความต้องการด้านร่างกาย
ได้อย่างเหมาะสม

This Thesis was written in search of a criteria for designing ideal physical environment of interior habitat. The rapid changing in the structure of Thai population, families, and social lifestyle impact the lifestyle of senile people. This research emphasizes a relation between two factors: the factor arising from the physical change with the senile, and the factor arising from the physical environment of interior habitat of the senile.

This research consists of two stages. First stage was made by means of questionnaires which were sent to 500 members of THE SENIOR CITIZENS COUNCIL OF THAILAND whose ages were minimum 60 years and whose habitats were in Bangkok. This was made in order to reach conclusion on each functional space classification in relation with the activities and behaviors of the senile within their habitats. Second stage was made on the 30 samples selected out of those in first stage. They were analytically and observationally interviewed. The obtained statistics then got analyzed by quantitative and qualitative means –in order to recommend a criteria for designing ideal physical environment of interior habitat for the senile residents in Bangkok.

According to this finding, most of the senile residents have visual and poising problems. Most of them reside in single-house and spend daily activities by sitting /reclining/ television watching within leisure area (the leisure area covers 10 percent of residential space) Most of their behaviors are sitting / reclining upon floor or bed or sofa.

Ideal physical environment for senile people is a leisure area through which fresh air can flow. It must also situate near natural plants such as trees and grass-covered soil in order to alleviate the daylight intensity. It must also be easily accessible. Its internal passages should be flat and thorough. It should contain sufficient facilities and space for a senile's daily living demands

Ideal furnishing should consist of guest-reception furniture, reclination set, working desk set, display / storage set. Significant furnishing for senile people: guest-reception furniture set and reclination set comprising recliner pillow, illow, cushion, floor carpet. Ideal electric appliances are floor fan or table fan, television, stereo. Three ideal styles of furniture setting: L- shaped, single-row, and U-shaped settings. The foremost piece of such guest-reception furniture should turn face to a cabinet or television. And the regularly used furnitures should be set in a visible corner in the leisure room. Besides, the front-side fence should be in easy sight.

Important elements in any design is its functional security and its supply to both their physical and social demands, including its beauty, ideal atmosphere decorated of pictures in harmony with the hypothesis that any satisfaction of physical environment for senile habitat depends on their lifestyle and physical environment. Thus, this will originate safety, comfort, and ideal supply to their physical demands.